

Arviointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2025

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14 luvussa ja kaupungin hallintosäännössä.

Kuntalain 121 ja 125 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle
- hankittava asianomaisen selvitys ja kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta

Hallintosäännössä valtuusto on kuntalain mukaisten tehtävien lisäksi sisällyttänyt lautakunnan tehtäviin:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arviointityön suorittamisen perusteet

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa sekä mahdollisissa väliraporteissa. Arvioinnin lautakunta toteuttaa käyttämällä muun muassa seuraavia toimintatapoja:

1. Tarkastuslautakunta seuraa kaupungin toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta ja kerää tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden

Tornio

Tarkastusltk. 16.9.2021 § 88, Dnro 770/00.03.00/2021

toteutumisesta. Salassa pidettävän aineiston käytettäväksi saamisesta lautakunta päättää erikseen.

Lautakunnan jäsenten hallinnon seurantavastuu on seuraava:

Lautakunta

Kaupunginhallitus ja sen jaostot
Sosiaali- ja terveyslautakunta
Sivistyslautakunta
Teknisten palvelujen lautakunta
Elämänlaatulautakunta
Aineen taidemuseon johtokunta
Meri-Lapin ympäristölautakunta
Meri-Lapin ympäristöterveys- ja
joukkoliikennejaosto
Perämeren jätelautakunta

Tarkastuslautakunnan jäsen/jäsenet koko lautakunta

Birgit Hietanen ja Martti Kankaanranta
Jaakko Pelimanni ja Päivi Kavaluus
Markku Salmi ja Jaakko Pelimanni
Jari Tervahauta ja Anne Sammallahti
Anne Sammallahti ja Jari Tervahauta
Martti Kankaanranta ja Birgit Hietanen

Päivi Kavaluus ja Ari-Pekka Kaukonen
Ari-Pekka Kaukonen ja Markku Salmi

2. Lautakunta pyytää kaupungin organisaatiolta erikseen päätettäviä selvityksiä toiminnasta arvioinnin tueksi (esimerkiksi toimialojen itsearviointien yhteenvetoja, asiakaspalauteyhteenvetoja ja mahdollisia sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportteja, laatuauditointeja, palveluiden prosessikuvauksia, talouden ja toiminnan seurantaraportteja, osavuosikatsaukset).

3. Kokouksiin kutsutaan tarvittaessa kaupungin arvioitavan kohteen viranhaltijajohdon lisäksi luottamushenkilöjohtoa, henkilökunnan edustajia, tytäryhtiöiden edustajia ja mahdollisia muita sidosryhmän edustajia selvittämään omasta näkökulmastaan arviointikohteen toimintaa, tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarvittaessa haastateltaville jaetaan ennakkoon täytettäväksi arviointilomake toimialan / vastuualueen toiminnasta ja taloudesta. Lomake ei ole julkinen eikä sitä liitetä pöytäkirjaan.

4. Lautakunta tekee tutustumis- ja arviointikäyntejä kaupungin toimipisteisiin ja muihin palvelupisteisiin työohjelman mukaisesti. Tarvittaessa käydään tutustumassa tytäryhteisöihin.

5. Arvioitavan vuoden tilinpäätös toimintakertomuksineen on asiakirja, josta ilmenevien tietojen perusteella arviointi ensisijaisesti suoritetaan.

6. Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteisarviointeja esim. seutukunnan muiden kuntien kanssa yhteisesti järjestettyjen toimintojen osalta.

Lautakunnan jäsenten toimintavalmiuksien kehittämistä tuetaan mm. osallistumalla alan koulutuksiin.

Tilintarkastuksen toteutumisen seuranta

Tilintarkastajan vuotuinen työohjelma annetaan tarkastuslautakunnalle tiedoksi. Tilintarkastaja raportoi vuoden aikana sopimuksen mukaisesti työohjelman toteutumisesta sekä olennaisista havainnoista. Yhteenvedo koko vuoden tarkastuksesta tehdään tilintarkastuskertomuksen yhteydessä.

Tilintarkastajan valtuustokauden suunnitelmat ja vuosittaiset työohjelmat laaditaan siten, että ne tukevat kaupungin tarkastustoimen laaja-alaista ja asianmukaista toteutumista. Tilintarkastuksen työn lähtökohtana on kaupungin toimintaorganisaatio ja -ympäristö ja niihin liittyvät olennaiset riskit. Riskienkartoituksen avulla määritellään tarkastuksen painopistealueet tarkastustyön perustaksi.

Tarkastussuunnitelman ja vuotuisten työohjelmien käsittelyn yhteydessä tarkastuslautakunta arvioi myös tarkastukseen käytössä olevien resurssien riittävyttä.

Arviointisuunnitelma

Tarkastuslautakunnan arviointityön systematisoimiseksi on tarpeen laatia vaalikauden kattava arviointisuunnitelma, jota täsmennetään vuosittain. Arviointisuunnitelmassa esitetään ne tehtäväalueet, jotka otetaan kunakin vuonna syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmassa painotetaan osa-alueita, joiden osalta on suurin riski, että tavoitteet jäävät saavuttamatta tai muutoin toiminta ei ole tuloksellista. Suunnitelma täsmennetään työohjelmaksi vuosittain sekä painotusten että menetelmien osalta. Arviointisuunnitelmassa (ja arviointikertomuksessa) voidaan myös painottaa eri BSC- näkökulmia vuosittain (talousnäkökulma, organisaatio/prosessien näkökulma, asiakasnäkökulma, henkilöstönäkökulma).

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma voidaan saattaa tiedoksi valtuustolle.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma voidaan sovittaa yhteen tilintarkastussuunnitelman kanssa.

Arviointikohde	Tulosyksikkö	2021	2022	2023	2024
Koko kaupunki/Kaupunginhallitus/ johtaminen ja hallinto	Yleiskuva kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmästä sekä eri toiminnoista, organisaatiouudistukset	X		X	
	Kuntastrategian tavoitteet ja toteutuminen sekä niiden uudistaminen kuntayhtymässä ja kuntakonsernissa	X	X	X	X
	Omistajaohjauksen ja konserniohjauksen valvonnan järjestämisen ja toimivuuden arviointi sekä kehittäminen	X	X	X	X
	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi	X	X	X	X

Arviointikohde	Tulosyksikkö	2021	2022	2023	2024
	Ylikunnallinen ja rajat ylittävä yhteistyö	X		X	
	Sote-uudistus ja siihen valmistautuminen, vaikutukset ja sopeuttamistoimien arviointi	X	X	X	X
	Toimintaympäristön muutokset ja niihin riittävä reagointi (mm. korona-pandemia).	X	X	X	X
	Talouden seuranta/ talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen	X	X	X	X
	Investoinnit	X	X	X	X
	Henkilöstö	X		X	
Arviointikohde	Tulosyksikkö	2021	2022	2023	2024
Keskushallintopalvelut	-Keskushallintopalvelujen palvelustrategioiden toteuttaminen valtuuston asettamien tavoitteiden kautta	X		X	
	-Keskushallintopalveluiden tehtäväalueet: -Hallinnon- ja taloudenhoito sekä kehittäminen (esim. talousanalyysien laadinta ja ennakointi johtamisen tueksi). -Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen -Kaupunkikonsernin omistajaohjaus ja konsernivalvonta ja sen kehittäminen -Kaupungille kuuluvat henkilöstö- ja työllistämispalvelut -Tiedonhallinta (asiakirja- ja tietohallinto), tiedon saatavuus ja sähköisen tiedon hallinta. - Keskitetty hankintatoimi, hankintaohjeiden noudattaminen / vaikuttavuus ja päätöksentekoprosessit	X		X	
	Investoinnit	X		X	
	Henkilöstö	X		X	

Arviointikohde	Tulosityksikkö	2021	2022	2023	2024
Hyvinvointipalvelut/Sosiaali- ja terveyslautakunta	-Sosiaali- ja terveystoimen palvelustrategioiden toteuttaminen valtuuston asettamien tavoitteiden kautta		X		
	Sosiaali- terveystoimen tehtäväalueet: - Terveyspalvelut (sis. perusterveydenhuolto ja – erikoissairaanhoido) - Vanhus- ja hoitopalvelut (vanhustenhuolto ja kotipalvelut) - Sosiaalityö ja vammaispalvelut (sosiaalityö, vammaispalvelut, lastensuojelu)		X		
	-Toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Toiminnan uudelleen järjestely ja hallinnolliset muutokset (palveluiden ja henkilöstön siirtyminen hyvinvointialueiden vastuulle).		X		
	-Hoitotakuu		X		
	-Hoitoketjun toimivuus		X		
	-Yhteistyö ja organisointitavat (kuntayhtymät, yhteistyösopimukset; esim. vastuukuntamalli jne.)		X		
	- Tilaaja-tuottajamalli		X		
	- Kilpailuttaminen sosiaali- ja terveystoimessa		X		
	-Ostopalvelut ja niiden kytkeytyminen strategiaan, hankintaprosessi, sopimukset ja niiden sisältö esim. laatumittarit ja niiden valvonta		X		
	- Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen		X		
	-Investoinnit		X		
	-Henkilöstö		X		

Tekninen toimi / Teknisten palvelujen lautakunta. Ympäristölautakunta.	- Teknisen toimen palvelustrategioiden toteuttaminen valtuuston asettamien tavoitteiden kautta			X	
	Teknisen toimen tehtäväalueet: - Kunnallistekniikka - Kaavoitus ja mittaus - Tilapalvelut - Ympäristöpalvelut			X	
	-toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla			X	
	- Yhteistyö (kuntayhtymät, yhteistyösopimukset; esim. isäntäkuntamalli jne.)			X	
	- Tilaaja-tuottajamalli			X	
	- Kilpailuttaminen teknisessä toimessa			X	
	- Ostopalvelut ja niiden kytkeytyminen strategiaan, hankintaprosessi, sopimukset ja niiden sisältö esim. laatumittarit ja niiden valvonta			X	
	- Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen			X	
	- Ympäristövastuut			X	
	-Investoinnit			X	
Arviointikohde	Tulosityksikkö	2021	2022	2023	2024
Sivistyspalvelut /Sivistyslautakunta, Elämänlaatulautakunta ja Aineen taidemuseon johtokunta	- Sivistystoimen palvelustrategioiden toteuttaminen valtuuston asettamien tavoitteiden kautta				X
	Sivistystoimen tehtäväalueet: - varhaiskasvatus - peruskoulutus - nuorten ja aikuisten koulutus - kulttuuri-, nuoriso –ja liikuntatoimi - Aineen taidemuseo				X
	-toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla				X
	- Yhteistyö (kuntayhtymät, yhteistyösopimukset; esim. isäntäkuntamalli jne.)				X
	- Tilaaja-tuottajamalli				X
	- Kilpailuttaminen sivistystoimessa				X
	- Ostopalvelut ja niiden kytkeytyminen strategiaan, hankintaprosessi,				X

	sopimukset ja niiden sisältö esim. laatumittarit ja niiden valvonta				
	- Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamisen arviointi ja tuottavuuden parantaminen				X
	-Investoinnit				X
	-Henkilöstö				X

Arviointikohde	Tulosityksikkö	2021	2022	2023	2024
Konserniyhteisöt, omistajaohjaus	Omistajaohjaus (omistajapolitiikan olemassaolo, siitä johdetut kriteerit, joilla arvioitavissa omistuksen arvioitavuutta ja kustannustehokkuutta, konserniyhteisöille ja liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus sekä niiden toteutumisen seurannan riittävyys)	X		X	
	Konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	X	X	X	X